PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR **SENATUL**

LEGE
privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni

În conformitate cu prevederile art.7 din Constituție, republicată,

Ținând seama de prevederile Convenției-cadru privind protecția minorităților naționale, adoptată, la Strasbourg, de Consiliul Europei la 1 februarie 1995, ratificată de România prin Legea nr.33/1995,

Luând în considerare orientările formulate de Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția) în Raportul privind tratamentul preferențial acordat de statul înrudit minorităților naționale (Veneția, 19 octombrie 2001),

Având în vedere Declarația „Suveranitate, Responsabilitate şi Minorități Naționale" a Înaltului Comisar pentru Minorități Naționale al OSCE (Haga, 26 octombrie 2001),

Parlamentul României adoptă prezenta lege:

Art.1 – Prezenta lege reglementează:

a) drepturile persoanelor de etnie română, precum şi ale celor care aparțin filonului cultural românesc, din afara granițelor României, denumite în continuare *români de pretutindeni*, având ca scop menținerea, promovarea şi afirmarea identității lor culturale, etnice, lingvistice şi religioase;

b) atribuțiile autorităților competente din România.

Art.2 – Prevederile prezentei legi se aplică în conformitate cu principiile suveranității teritoriale, bunei vecinătăți, reciprocității, *pacta sunt servanda,* principiul respectării drepturilor şi libertăților fundamentale ale omului şi nediscriminării.

Art.3 – (1) Prevederile prezentei legi se aplică pe baza încheierii de acorduri şi programe cu statele în care există persoane prevăzute la art.1 lit.a) din prezenta lege sau de protocoale ale Comisiilor mixte bilaterale, respectiv pe bază de reciprocitate şi în conformitate cu prevederile Convenției-cadru privind protecția minorităților naționale, ale Raportului privind tratamentul preferențial acordat minorităților naționale, de către statul înrudit, adoptat la 19 octombrie 2001, şi cu recomandările Înaltului Comisar pentru Minorități Naționale al OSCE, pentru a asigura protecția identității culturale, etnice, lingvistice şi religioase a acestora.

(2) Guvernul României va analiza periodic situația aplicării prevederilor cuprinse în acordurile şi programele în vigoare încheiate cu statele menționate la alin.(1) şi a standardelor şi documentelor internaționale şi europene în domeniul protecției persoanelor aparținând minorităților naționale, la care statele respective sunt parte.

Art.4 – (1) Românii de pretutindeni au următoarele drepturi:

a) dreptul de a beneficia de acces gratuit în România în instituțiile publice de cultură, monumente istorice, sit-uri de patrimoniu;

b) dreptul de a studia în România la toate nivelurile şi formele de învățământ;

c) dreptul de a solicita şi obține, prin concurs, burse de studiu în România, la orice nivel şi formă de învățământ, în vederea aprofundării cunoştințelor de limbă română şi pentru afirmarea identității culturale şi ştiințifice române, în condiții similare cetățenilor români;

d) dreptul de a participa la stagii de perfecționare în România şi de a beneficia de facilitățile aferente pentru cadrele didactice;

e) dreptul de a solicita şi obține sprijinul financiar sau material al autorităților române pentru a beneficia de manuale, cărți de specialitate, beletristică, publicații şi alte materiale editate sau pe suport electronic în limba română;

f) dreptul de a solicita şi obține sprijinul financiar sau material al statului român pentru construcția sau renovarea de lăcaşe de cult în statul de cetățenie/reşedință;

g) dreptul de a solicita şi obține sprijinul financiar sau material al statului român pentru construcția sau renovarea de instituții educaționale cu predarea în limba română în statul de cetățenie/reşedință;

h) dreptul de a solicita şi obține sprijinul financiar sau material statului român pentru susținerea manifestărilor culturale, artistice şi religioase ale românilor de pretutindeni, a învățământului în limba română, precum şi pentru funcționarea organizațiilor culturale ale românilor de pretutindeni şi pentru alte activități legate de obiceiurile şi tradițiile acestora;

i) dreptul de a participa la Congresul Românilor de Pretutindeni, organizat în conformitate cu art.8;

j) dreptul de a obține vize gratuite pentru participarea la activități având ca scop menținerea şi afirmarea identității culturale, etnice, lingvistice şi religioase, organizate în România;

k) dreptul de a solicita şi obține sprijin pentru editarea de publicații şi realizarea de producții audio-vizuale în limba română, precum şi pentru crearea de mass-media proprii;

l) dreptul de a primi distincții ale statului român pentru promovarea valorilor culturale, spirituale şi ştiințifice româneşti;

m) alte drepturi prevăzute în acorduri internaționale şi programe de colaborare.

(2) De drepturile prevăzute la alin.(1) lit.a) – d) poate beneficia, la cerere, fără discriminare, orice persoană care studiază/predă în limba română în străinătate, indiferent de originea etnică.

(3) Asistența prevăzută la alin.(1) lit.e), f), g), h), k) va fi acordată cu respectarea strictă a principiului nediscriminării şi a reglementărilor interne din statul de cetățenie/reşedință, care sunt în conformitate cu standardele europene şi internaționale.

(4) Exercitarea drepturilor prevăzute la lit.a), i), j) se realizează numai pe baza prezentării adeverinței prevăzute la art.5 alin.(4), însoțite de un document de identitate valabil, emis de autoritățile statului de cetățenie.

Art.5 – (1) Românii de pretutindeni beneficiază de drepturile prevăzute în prezenta lege, pe baza îndeplinirii următoarelor condiții:

a) declară, pe baza voinței liber exprimate, în condițiile prevăzute de Convenția-cadru privind protecția minorităților naționale, că îşi asumă identitatea culturală română, indiferent de denumirea folosită în statul de cetățenie/reşedință pentru desemnarea minorității respective;

b) posedă cunoştințe de limbă română corespunzătoare;

c) deține calitatea de membru al unei organizații reprezentative a românilor de pretutindeni, dacă există.

(2) Declarația prevăzută la alin.(1) lit.a), respectiv testarea cunoştințelor prevăzute la alin.(1) lit.b) şi, dacă este cazul, dovedirea calității prevăzute la alin.(1) lit.c) se realizează la sediul misiunii diplomatice sau oficiului consular al României din statul de cetățenie/reşedință, cu sprijinul Departamentului pentru Românii de Pretutindeni.

(3) Misiunile diplomatice şi oficiile consulare transmit Departamentului pentru Românii de Pretutindeni informații cu privire la îndeplinirea condițiilor prevăzute la alin.(1).

(4) Departamentul pentru Românii de Pretutindeni, pe baza constatării îndeplinirii condițiilor prevăzute la alin.(1), eliberează solicitantului o adeverință care atestă că acesta beneficiază de drepturile prevăzute de prezenta lege.

(5) Cheltuielile de emitere şi cele de transmitere către solicitant, prin poştă, se suportă din bugetul Departamentului pentru Românii de Pretutindeni.

Art.6 – (1) Autoritatea competentă din România pentru aplicarea, respectiv coordonarea aplicării prevederilor prezentei legi, este Departamentul pentru Românii de Pretutindeni.

(2) Alte instituții din România cu competențe în domeniu, potrivit legislației în vigoare, vor acorda întregul sprijin Departamentului pentru Românii de Pretutindeni, pe bază de parteneriat instituțional.

(3) Pentru aplicarea prevederilor prezentei legi, Departamentul pentru Românii de Pretutindeni se organizează ca instituție publică, cu personalitate juridică, în subordinea Guvernului şi coordonarea Primului ministru.

(4) Departamentul pentru Românii de Pretutindeni este condus de un Preşedinte, care are rang de ministru delegat.

(5) Fondurile pentru funcționarea Departamentului pentru Românii de Pretutindeni şi realizarea proiectelor destinate românilor de pretutindeni se alocă prin intermediul bugetului Cancelariei Primului – Ministru.

(6) Anual, prin hotărâre a Guvernului, se aprobă modul de repartizare şi utilizare a sumelor prevăzute în bugetul Cancelariei Primului – Ministru pentru sprijinirea românilor de pretutindeni.

(7) În termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Departamentul pentru Românii de Pretutindeni va încheia protocoale de colaborare pentru aplicarea prezentei legi cu Camera Deputaților, Ministerul Educației şi Cercetării, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Culturii şi Cultelor, precum şi cu alte instituții cu competențe în domeniu.

Art.7 – (1) În scopul întăririi legăturilor cu românii de pretutindeni, anual se organizează, sub egida Parlamentului, în România sau în străinătate, Congresul Românilor de Pretutindeni, cu consimțământul autorităților statului respectiv, în cazul în care se decide organizarea în străinătate.

(2) Convocarea Congresului Românilor de Pretutindeni se realizează de conducerea Camerei Deputaților, în colaborare cu Departamentul pentru Românii de Pretutindeni, iar cheltuielile privind organizarea şi desfăşurarea Congresului Românilor de Pretutindeni sunt prevăzute în bugetul Camerei Deputaților, în mod distinct.

(3) Cu prilejul primei sale reuniuni, Congresul Românilor de Pretutindeni îşi va desemna organele de conducere şi va elabora regulamentul de funcționare.

Art.8 – (1) Congresul Românilor de Pretutindeni alege Consiliul Românilor de Pretutindeni, cu caracter permanent.

(2) Consiliul Românilor de Pretutindeni este o instituție cu personalitate juridică, având sediul în Bucureşti, la Palatul Parlamentului. Cheltuielile legate de funcționarea Consiliului sunt finanțate din bugetul Camerei Deputaților.

(3) Modul de organizare şi funcționare a Consiliului se stabileşte de către Congresul Românilor de Pretutindeni, cu avizul conform al Biroului Permanent al Camerei Deputaților.

(4) Consiliul Românilor de Pretutindeni acordă consultanță şi asistență Parlamentului României, Departamentului pentru Românii de Pretutindeni, precum şi celorlalte instituții guvernamentale competente, cu care colaborează pentru promovarea de inițiative legislative referitoare la românii de pretutindeni, respectiv la realizarea şi aplicarea programelor destinate comunităților româneşti.

Art.9 – Se instituie Ziua Românilor de Pretutindeni, care se va sărbători în fiecare an la data de 30 noiembrie, ziua Sf. Andrei, Apostolul românilor.

Art.10 – (1) Se înființează *Muzeul Românilor de Pretutindeni.*

(2) Sediul Muzeului va fi în municipiul Bucureşti.

(3) Organizarea şi funcționarea acestuia, inclusiv alocarea unui sediu corespunzător, vor fi stabilite prin hotărâre a Guvernului.

Art.11 – (1) Sprijinul financiar şi logistic necesar pentru realizarea proiectelor legate de exercitarea drepturilor prevăzute la art.4 se acordă prin instituţiile de specialitate, care pot apela şi la fundaţii de utilitate publică.

(2) Finanţarea proiectelor destinate românilor de pretutindeni se poate asigura prin efectuarea de plăţi în avans, conform legislaţiei în vigoare, fără scrisoare de garanţie bancară.

Art.12 – (1) Centrul "Eudoxiu Hurmuzachi" pentru românii de pretutindeni, denumit în continuare *Centrul*, instituţie publică cu personalitate juridică, în subordinea Cancelariei Primului – Ministru, sprijină exercitarea drepturilor prevăzute în art.4 alin.(1) lit.b) şi d).

(2) Structura organizatorică, statul de funcţii, regulamentul de organizare şi funcţionare a Centrului se aprobă prin ordin al şefului Cancelariei Primului – Ministru, cu avizul Departamentului pentru Românii de Pretutindeni.

(3) Salarizarea personalului Centrului se face potrivit prevederilor legale în vigoare aplicabile personalului din sectorul bugetar.

(4) Directorul general al Centrului este un membru al Academiei Române, sau o altă personalitate culturală sau ştiinţifică, numită prin ordin al şefului Cancelariei Primului – Ministru.

(5) Centrul derulează programe de pregătire pentru însuşirea terminologiei de specialitate a instituţiilor de învăţământ, ale căror cursuri le vor urma persoanele care exercită drepturile prevăzute la art.4 alin.(1) lit.b), c) şi d), şi pentru promovarea valorilor culturale româneşti.

(6) Studenţii şi cursanţii Centrului pot fi bursieri ai statului român, beneficiază de cazare gratuită în spaţiile Centrului şi pot beneficia de cazare gratuită în căminele studenţeşti, pe perioada anului pregătitor.

(7) Cheltuielile curente şi de capital ale Centrului se finanţează din venituri proprii şi din subvenţii acordate de la bugetul de stat, prin bugetul Cancelariei Primului – Ministru.

(8) Veniturile proprii provin din:

a) activităţi de cercetare ştiinţifică;

b) asistenţa de specialitate şi consultanţă;

c) sprijin financiar acordat de organismele internaţionale;

d) donaţii, sponsorizări, precum şi alte resurse legal constituite.

(9) Autorităţile administraţiei publice locale din unităţile administrativ-teritoriale în care se realizează activităţile organizate sau coordonate de către Centru vor acorda asistenţa necesară pentru a asigura, în condiţiile convenite, spaţiile şi echipamentele corespunzătoare pe durata activităţilor respective.

(10) În scopul desfăşurării activităţii Centrului, clădirea situată în localitatea Crevedia, judeţul Dâmboviţa, proprietate publică a statului, aflată în administrarea Cancelariei Primului – Ministru, se transmite în folosinţa exclusivă a Centrului, împreună cu terenul şi celelalte bunuri mobile şi imobile aferente.

Art.13 – În bugetul Cancelariei Primului – Ministru se aprobă anual, prin legile bugetare, o sumă la dispoziția Primului – Ministru, având ca destinație realizarea unor proiecte în beneficiul românilor de pretutindeni.

Art.14 – **(1)** Prezenta lege nu aduce atingere competențelor Ministerului Educației şi Cercetării, Ministerului Afacerilor Externe sau ale altor instituții româneşti de profil, în ceea ce priveşte acordarea de burse pentru cetățeni ai altor state, de origine etnică română, cetățeni români cu domiciliul în străinătate şi cetățeni străini.

(2) Stabilirea priorităților şi necesarului de burse pentru românii de pretutindeni se realizează cu avizul Departamentului pentru Românii de Pretutindeni şi cu cel al Ministerului Afacerilor Externe, după caz.

(3) Ministerul Educației şi Cercetării, Departamentul pentru Românii de Pretutindeni şi Ministerul Afacerilor Externe organizează metodologia pentru preselecția românilor de pretutindeni care doresc să beneficieze de burse oferite de statul român.

(4) Bursele acordate românilor de pretutindeni trebuie să fie acoperitoare pentru cheltuielile de cazare şi masă.

(5) Bursele menționate la alin.(4) se acordă în condițiile de promovare stabilite de normele şcolare în vigoare şi, după caz, de senatele universitare.

(6) Fondurile pentru asigurarea burselor prevăzute la art.4 alin.(1) lit.c), cheltuielile de şcolarizare şi subvențiile pentru cazarea în cămine studențeşti pentru românii de pretutindeni se prevăd în bugetul Ministerului Educației şi Cercetării, respectiv în bugetele altor instituții competente.

(7) Cuantumul burselor se stabileşte prin hotărâre a Guvernului, diferențiat în funcție de nivelul studiilor.

Art.15 – **(1)** Prezenta lege intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2005.

(2) Pe data intrării în vigoare a prezentei legi, se abrogă Legea nr.150/1998 privind sprijinul acordat comunităților româneşti de pretutindeni, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.265 din 16 iulie 1998.